יציאה דכוותה קא ממעט. יליף לה מירוסין דומיא דיליף לה קא ממעט מדין לה ולמימר דיש כסף בה ומה יליף לה מהעברה אין כסף לגלות דנפקא מרשותיה קמ"ל קרא אף מיעוט דיש כסף דקא דייק ליליף מירוסין יש כסף למי שיליף היינו דקמ"ל הכי: **והא לא דמיא.** יליף לה מירוסין דיליף לה מהכי והיכי קאמרת דיליף מירוסין לתי למעוטי הא לאו דכוותה היא דלמכתי לא נפקא מרשותיה דלא למעשה ידיה ולירושתה עד שתכנס לחופה[ט]: **בתפרת נדרים מיהא נפקא ליה מרשותיה.** שהיו יכול להפר לבנו: **ויצאה חנם.** ולא פירש ממי תצא: **אלו ימי בגרות.** שהיא משהגיעה מעברות להיות בוגרת: **אין כסף.** אלא דבר אחר מוליאה אלו ימי נערות. ולקמיה פריך מכי נפקא לה בנערות בגרות ממי עבידתיה: **אן כסף.** בלא יו"ד דלמיתי מהן יבמי: **מענן דדרשינן.** יו"ד דאין כי האי גוונא בהפקעי נפשיה: **ורע אין לה אין לו.** שיעבד על בת כהן מלאכול בתרומה אלא זרעה מישראל: **ורע זרעה מנין ת"ל אין לה עיין עליה.** שאם מת בנה ויש לו בן אף הוא מעכבה: **ורע פסול.** כגון ממזר: **בני בניס הרי הס כבניס.** נפקא לן במסכת יבמות בפ' הבא על יבמתו (דף סב:): **ואפילו גופיה מנא ליה.** דמשמע ליה לן בלא יו"ד: **מאן נעלם.** אין בדעתו לילך עמהן: **ואיצטריך למכתב מעשה ידיה לאביה.** כדליף לעיל מאת בתו לאמה: **דקא מזנחא מיניה.** ולעתיה על מעשה ידיה דמשמע: **דמעלמא קא אתי נכ.** ולא היתה דעתו עליהם לזונה כשפילס: **בא זה ונימד על זה.** מתוך שלא פירש נערות במקרא אלא מלילו הוא למד שאין לו דבר אחר לתלות[י] ילפינן בו הולרך לכתוב שניסס. ללי כתב חד הוה ממיעין קרא לאבל בגרות הוא דלמשמעינן קרא לאבל נערות לא מפיק לה בא מחבירו לנערות עליו על כרחך חד מיניהו לנערות אתא: **מידי דהוה לחופה ובביר.** לכתיב גבי תרומה למידרש הכי: **חופה.** להמור אבל תרומה תופה כהן ובביר לא יאכל קדש[כ]: **זה קנוי קנין עולם.** עבד עברי הגלגע בית כהן ואעפ"כ אין גופו קנוי לו כאחר עבדים כנענים לאכול בתרומה: **קנין שנים.** אלא הגיע לו עדיין שם שניס: **בא שביר ולימד על חופה.** דעל כרחך חד מיניהו לגלגע הוא לאתא ומאחר שנכתבו שניסס משמעותא דנרלע מחופה אתיא שהוא מיופה אבל יותר מן הקנוי לשם שניס: **הפס אבי גופי ניהו.** גרלע ושאינו גרלע שני גופים הס ואפשר להיות שניסס בניתו של כהן: **דבי נמי כתב רחמנא בו'.** כלומר ואפילו פירש הכתוב גרלע לא יאכל וחזר ופירש על שאינו גרלע ואע"פ שלא הולרך לכותבו הייתי יכול לתרץ ולומר אע"ג דהוי שביר מילתא דאתיא בק"ו קרא דכתב בא זה ולמד על זה מידי דהוה אתושב ושכיר דתניא[ס] **תושב זה קנוי קנין עולם שכיר זה קנוי קנין שנים יאמר תושב ולא יאמר שכיר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו אוכל קנוי קנין שנים לא כ"ש אילו כן הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים אבל קנוי קנין עולם אוכל בא שכיר ולימד על תושב שאע"פ שקנוי קנין עולם אינו אוכל א"ל אביי מי דמי התם תרי גופי נינהו דכי נמי כתב רחמנא תושב נרצע לא יאכל והדר כתב אידך הוה שכיר מילתא דאתיא בק"ו[ע] ומילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא אלא הכא חד גופא היא כי נפקא לה בנערות בגרות מאי בעיא גביה אלא אמר אביי לא נצרכה אלא לבגר דאילונית סד"א בנערות תיפוק בבגרות לא תיפוק קמ"ל מתקיף לה מר בר רב אשי ולאו ק"ו הוא ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון בגרות שמוציאה מרשות אב אינו דין שמוציאה מרשות אדון אלא אמר מר בר רב אשי לא נצרכה אלא לעיקר זבינא דאילונית סד"א[ע] דאתיא סימני נערות הוי זבינא דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינא זבינא** כמ"ל

יציאה דכוותה קא ממעט והא לא דמיא האי יציאה להאי יציאה התם נפקא לה מרשות אדון לגמרי והכא אכתי מיחסרא מסירה לחופה בהפרת נדרים מיהא נפקא לה מרשותיה דתנן[פ] א נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה והאי [1]ויצאה חנם להכי הוא דאתא הא מבעי ליה לכדתניא דתניא ויצאה חנם אלו ימי בגרות אין בסף [2]אלו ימי נערות אמר רבינא אם כן לימא קרא אן בסף מאי אין בסף אין בסף לאדון זה אבל יש בסף לאדון אחר ומאן ניהו אב וממאי דדרשינן הכי [ג]דתניא [2]וזרע אין לה אין לי אלא זרעה זרע זרעה מנין ת"ל זרע אין לה [ג]עיין לה ואין לי אלא זרע כשר [ג]זרע פסול מנין ת"ל זרע אין לה [ד]עיין לה והא אפיקתיה לזרע זרעה זרע זרעה לא איצטריך קרא [ה]דבני בנים הרי הן כבנים כי איצטריך קרא לזרע פסול ותנא גופיה מנליה דדריש הכי אמרי כתיב [3]מאן בלעם [4]ומאן יבמי דלא כתיב בהו יו"ד והכא כתיב ביה יו"ד ש"מ לדרשא הוא דאתא ואיצטריך למכתב קידושיה לאביה ואיצטריך למכתב מעשה ידיה לאביה דאי כתב רחמנא קידושיה לאביה הוה אמינא משום דלא טרחא בהו אבל מעשה ידיה דקא טרחא בהו אימא דידה הוו ואי אשמעינן מעשה ידיה [ו]דקא מתזנא מיניה אבל קידושיה דמעלמא קאתי לה אימא דידה הוו צריכא: גופא ויצאה חנם אלו ימי בגרות אין בסף אלו ימי נערות ולכתוב רחמנא נערות ולא בעי בגרות אמר רבה בא זה ולמד על זה מידי דהוה אתושב ושכיר דתניא [ו]תושב זה קנוי קנין עולם שכיר זה קנוי קנין שנים יאמר תושב ולא יאמר שכיר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו אוכל קנוי קנין שנים לא כ"ש אילו כן הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים אבל קנוי קנין עולם אוכל בא שכיר ולימד על תושב שאע"פ שקנוי קנין עולם אינו אוכל א"ל אביי מי דמי התם תרי גופי נינהו דכי נמי כתב רחמנא תושב נרצע לא יאכל והדר כתב אידך הוה שכיר מילתא דאתיא בק"ו [ח]ומילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא אלא הכא חד גופא היא כי נפקא לה בנערות בגרות מאי בעיא גביה אלא אמר אביי לא נצרכה אלא לבגר דאילונית סד"א בנערות תיפוק בבגרות לא תיפוק קמ"ל מתקיף לה מר בר רב אשי ולאו ק"ו הוא ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון בגרות שמוציאה מרשות אב אינו דין שמוציאה מרשות אדון אלא אמר מר בר רב אשי לא נצרכה אלא לעיקר זבינא דאילונית סד"א [ט]דאתיא סימני נערות הוי זבינא דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינא זבינא** כמ"ל

[ו] **ויצאה חנם אלו ימי בגרות אין בסף אלו ימי נערות.** ומ"ת בניסס הוה ליה למינקט אלו ימי נערות והדר ימי בגרות וי"ל משום דמין בסף לריך למוקמיה לימי נערות כדלמר לעיל מבל ים בסף לאדון ממר דהיינו ימי נערות דמין בסף זכסי דקדושי בתו בוגרת:

דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינה זבינא. ומ"ת ומקטנות מין נדע שלא תביא סימני נערות דסימני אילונית היינו כשהיא בת עשריס ולא הביאה שערות כדלמיתא פרק הערל (יבמות דף פ:) ומע"פ שיש סימני אילונית שאפשר להכיר בקטנות כגון סימן דקולה עבה ומין שיפולי מעיה כנשיס הא למרינן (שם) גבי סריס עד שיהא בן כולן ומשמע הא הדין באילונית וי"ל דהכי קאמר לא הוי זבינה זבינה ולריך להדון להחזיר מעשיה[ד] והאב יחזיר הכסף וגם מין שיין בה דין ייעול מס יעדה:

מעיקרא

כמשמעו של זה וכל אחד מלמד על עלמו, ומ"ש משום דליכא למפרך נכתוב נרלע בהדיא ולא נבעי שביר, הוה שביר מילתא דאתיא בק"ו. כלומר לאו משום דמשמעות הוא אלא משום דאתי בק"ו טרח וכתב ליה קרא, דאם כתב אחד מהם לא היה מועיל כלום, דאי כתב שביר ולא כתב עבד היה אומר שביר שאין לו אלא שם אחד אבל עבד שיש לו שני שמות לא, ואי כתב עבד ולא כתב שביר הוה אמינא עבד שאין לו אלא שם אחד אבל שביר שיש לו שני שמות לא, לפיכך כשכתבו הכתוב שניהם ולא נרלע בפירוש ולא יכתוב שביר: **אינו הכא.** לאפוקי קרא מרשותיה בנערותה לא משכחת לה אלא בבגרות ואילונית דהא ודאי לא אתיא בק"ו דאילונית אלא מבגרות ומיהו קשיא לי מאי פריך מה למיעוט שיש לו בן כשר והלך הבן ונכבש על הערוה ונולד ממנה בן ממזר. **שם.** ג. דהא ר"ל דאמר לקמן בפרקין (טז.) דמיתת האב מוציאה מרשות האדון איתותב (שם בע"ב). תוס' ד"ה כתוב. ומנכה לה שכר פעולתה שעבדה אצלו כשכיר יום.

תורה אור השלם

1. וְאִם שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף: שמות כא יא
2. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּבְעֻרֵיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ: ויקרא כב יג
3. וַיִּקְרְאוּ שָׂרֵי מוֹאָב וַיֵּלְכוּ אֶל בִּלְק וַיֹּאמְרוּ מֵאֲן בִּלְעָם הֲלֹךְ עִמָּנוּ: במדבר כב יד
4. וְאִם לֹא יֵחָפֵץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יְבָמִי: דברים כה ז

מוסף תוספות

א. כדאיתא ביבמות פרק אלמנה (סח.) וכדמוכח מובת כהן. רשב"ם, ב. כגון שיש לה בן כשר והלך הבן ונכבש על הערוה ונולד ממנה בן ממזר. **שם.** ג. דהא ר"ל דאמר לקמן בפרקין (טז.) דמיתת האב מוציאה מרשות האדון איתותב (שם בע"ב). תוס' ד"ה כתוב. ומנכה לה שכר פעולתה שעבדה אצלו כשכיר יום.

תום' ר"י הזקן

דכוותה. דאדון, אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאחר. **[אכתי מיחסרא מסירה לחופה.** דאכתי] לא נפקא מרשות האב עד שתכנס לחופה, ואמה נפקא מרשות אדון לגמרי. ומשני לענין הפרת נדריה יוצאה מרשותו על ידי הקדושין דמעיקרא אב מפר ומשקדשה אינו מפר אלא בשותפות הבעל.

מוסף רש"י

יציאה דכוותה קא ממעט. מה כסף ליליפת אדון מי היה התם כסף לאדון שהיא ממנו בעי מהוי, כפליון גרעונה דמגרעת עמו ויולאה והמוכר נותנת לו, אף כי קאמר נמי יש כסף ליליפא מאחת, לאדון שהיא ממנו בעי למהוי לה לגידה, ולי אמרת לגידה הוה לן קא ממעט יליפא דכוותה, כך מפורש בשלהות דרב אחאי גאון, ואני אמינא יליפא דכוותה קא ממעט, מה התם נערה אף הכא נערה, וקשיא לי אכתי אימא לגידה, ומשכחת קדושין פירמיים בלשון שמועתי ובקונטי (כתובות מו:). והא לא דמיא. יליפא דקדושין ליליפא אחת העבריה, ולא יליפא דכוותה היא (שם). מיחסרא מסירה לחופה. ועדיין היא בכלות הבא לירושתה ולמעשה יליפא (שם). **בהפרת נדרים מיהא נפקא לה מרשותיה.** דעד עכשיו היה מיפר לבדו ועכה מיפר בשותפות עם בעלה (שם). **אביה ובעלה מפירין נדריה.** ואינו מופר עד שיפרו שניהם (שם לט:). **אין לה עיין עליה.** מלי למכתב לן ולהכי כתב לין למדרש עיין עליו (יבמות כב:). **בא זה ולימד על זה.** שם לא נאמרו שניהם אלא זה ולימד על זה. תרתי משמע, שניהם היינו אומר ויולאה חנם זו בגרות לכך נאמרו שניהם שלא ניתן בחנם פה לבעל דין לחנוק (שמות כא, יא). **תושב זה קנוי קנין עולם.** נרלע, שמיובד אלמו עד היובל (זבחים פב:). **עבד עברי הגלגע,** וכן הכתוב לגמדך שאין גופו קנוי לכהן זה שאילפלמו בתרומה ככנעני (יבמות ע.). **קנין שנים.** סתם עבד שיולא בשם שניס (שם). **עבד עברי שעמיד לגלח בשביעית** (זבחים פב:). **שביר זה קנוי קנין שנים.** שיולא בשם בת הכתוב ולמדך כאן שאין גופו קנוי לגדניו לאכול בתרומתו (ויקרא כב. י). **אינו אוכל.** בתרומה שאין גופו קנוי לכהן (שם). **אילו בן.** ללא נאמר ללא תובא, הייתי אומר **תושב זה קנוי קנין שנים.** משום הכי לאמר בתרומה, בת שביר יהיה ולימד על בריתך דהשי ובין דתרי לגדלע בתא ובין דתרי כתיבי משכחת לתובא זה המיובד אלמו לזמן מרובה ושביר זה הטומד לגלח (יבמות ע.). **תרי גופי נינהו.** אין תובהתו של זה

[א] מיי' פי"ח מהל' עבדים הל"ב סמג עשין פג:

[ב] ג ד מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' יב יג טוש"ע יו"ד סימן שלג סעי"ב:

[ג] ה מיי' פ"ו מהל' תרומות הל"ה:

[ד] ו מיי' פ"ד מהל' עבדים הל"ה סמג עשין פג:

[ה] ז מיי' שם הל"ו סמג שם:

[ו] א מיי' פי"ח מהל' עבדים הל"ט סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעיף ה:

[ז] ב מיי' פ"ד מהל' עבדים הל"ה סמג עשין פג:

[ח] ג ד מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' יב יג

[ט] ה מיי' פ"ו מהל' תרומות הל"ה:

[י] ו מיי' פ"ד מהל' עבדים הל"ה סמג עשין פג:

[כ] ז מיי' שם הל"ו סמג שם:

[ל] [ל"ל ממיעין] [ל"ל דממיעי] [ל"ל ממיעי] [ל"ל ממיעין] [ל"ל ממיעי] [ל"ל ממיעין] [ל"ל ממיעי] [ל"ל ממיעין